

**Міністерство охорони здоров'я України
Центральний методичний кабінет
з вищої медичної освіти
Харківський державний медичний університет**

**Проблеми медичної
та фармацевтичної освіти
і шляхи підвищення якості підготовки
лікарів і фармацевтів в Україні**

**Матеріали
науково-методичної конференції
(Харків, 5–7 листопада 2003 року)**

Харків 2003

<i>Шинкарь О. В., Оборнєв Л. С., Первак М. Б.</i>	
Особливості педагогічного процесу в умовах транскультурного дисонансу	136
<i>Шифрін Г. А.</i>	
Навчання інтегративній медицині	136
<i>Шифрін Г. А., Семенова Т. О.</i>	
Підготовка анестезіолога-реаніматолога в інтернатурі	137
Подальша реалізація мовної політики у сфері охорони здоров'я та підготовки медичних і фармацевтичних кадрів	
<i>Білик В. В.</i>	
Актуальні проблеми вивчення української мови у медичному університеті	138
<i>Білоконенко С. П.</i>	
Українська мова у світлі цифр (за матеріалами соціологічного опитування студентів-медиків)	138
<i>Бажора Ю. І., Піонтковська М. Б., Чернецька О. В., Пашенко Т. І.</i>	
Узагальнюючий досвід викладання іноземними мовами студентам-іноземцям	139
<i>Войткевич Н. І., Рак О. М.</i>	
Реалізація невідповідної комунікації в процесі викладання іноземних мов в групах елективну ..	139
<i>Волкова Г. К.</i>	
Формування лексичної ланки іномовного мовленнєвого механізму у студентів медичного ВНЗ ..	140
<i>Ганзій Т. В., Ананько С. Я., Черкас Л. П.</i>	
Можливі шляхи вдосконалення викладання фармакології іноземним студентам	141
<i>Гейченко К. І., Васецька Л. І.</i>	
Роль медичного тексту у формуванні комунікативної компетенції іноземних студентів-медиків ..	141
<i>Давидов В. Б., Давидова Ж. В., Храброва І. О.</i>	
Психологічні аспекти навчання іноземним мовам в післядипломній освіті	142
<i>Єрьомкіна Г. Г.</i>	
Шляхи активізації пізнавальної діяльності при вивченні іноземних мов	142
<i>Іоненко І. Р.</i>	
Проблеми викладання медичної термінології в сучасних умовах	143
<i>Каплуновський П. А., Губін М. М., Перелазний Ю. В.</i>	
Сучасні проблеми викладання судової медицини для студентів-іноземців англійською мовою ..	143
<i>Кекух З. М., Лана Г. М.</i>	
До проблеми організації навчального матеріалу щодо взаємопов'язаного навчання говоріння та читання студентів I-II курсів за спеціальністю «фармація»	144
<i>Кузнецов С. В., Ольховська О. М., Татаркіна А. М.</i>	
Особливості викладання дисципліни «дитячі інфекційні хвороби» іноземним студентам медичних ВНЗ	144
<i>Лещенко Т. О.</i>	
З досвіду вдосконалення мовної культури студентів медичного ВНЗ	145
<i>Неділька А. Ф.</i>	
Впровадження новітніх форм викладання офтальмології в інтернаціональних групах	145
<i>Попік Г. С., Волошина О. Б., Чернецька Г. В.</i>	
Досвід викладання поліклінічної справи та сімейної медицини студентам-іноземцям англійською мовою	146
<i>Попович О. С.</i>	
Ключові завдання практичного навчання іноземній мові у вищих медичних навчальних закладах України	146
<i>Починок Л. І., Данилова Л. О.</i>	
Робота студентів-фармацевтів над термінологічною лексикою в процесі навчання іноземній мові	147
<i>Рузін І. Г.</i>	
Самостійна робота студентів-медиків у процесі вивчення іноземної мови	147
<i>Самолисова О. В.</i>	
Мовленнєва діяльність на заняттях з української мови для іноземних студентів-медиків та її виховне значення	148
<i>Синиця В. Г.</i>	
Формування лексичної компетенції на практичних заняттях з латинської мови та основ медичної термінології	148

Так, на запитання «Чи хотіли б Ви, щоб викладання усіх дисциплін здійснювалося українською мовою?» дано 236 відповідей, які тематично поділяються на 2 (дві) підгрупи. Переважна більшість студентів-медиків першого курсу далека від розуміння об'єктивної необхідності існування державної мови в державному ВНЗ: відповідь «ні» зазначена у 158 випадках (1 – 66,9%). 78 анкетованих, і це нас особливо радує, віддали перевагу українській мові як єдиною можливій мові вищої школи (2 – 33,1%). Радус, оскільки за даними подібного анкетування, проведеного 1998 року серед студентів-стоматологів, такий відсоток був значно нижчим – 11,7. А на одне із запитань «Чи жалкуєте Ви з того, що недостатньо володієте українською мовою?» було отримано 236 відповідей, які утворюють 3 тематичні групи. 143 студенти першого курсу медичного факультету висловили свій щирий жаль з того, що недостатньо володіють державною мовою (1 – 60,85 %), а 44 вказали, що це почуття їх не переймає, оскільки мовою вони володіють бездоганно (2 – 18,7 %). Пам'ятаємо, що цей останній відсоток безпосередньо пов'язаний саме з їхнім (студентським) баченням власних знань, умінь та навичок, а воно, як це показує практика, не завжди відповідає реаліям. 48 реципієнтів проінформували про відсутність подібного почуття (3 – 20,42 %). Уже навіть суто механічне порівняння небажання опанувати медичними знаннями українською мовою (66,9 %) і жалкування щодо власних недостатніх знань державної мови (60,85 %) свідчать про досить оптимістичні перспективи впровадження державної мови на російськомовному Півдні України і, зокрема, у вищому навчальному закладі. Проведене анкетування (анонімне, тому й шире, беззастережне і вільне у відповідях) – лише початок наших скромних соціологічних досліджень, без яких процес впровадження української мови важко уявити.

УЗАГАЛЬНЮЮЧИЙ ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ

Бажора Ю. І., Піонтковська М. Б., Чернецька О. В., Пашенко Т. І.

Одеський державний медичний університет

Система освітньої діяльності, що існує в Одеському медичному університеті, відповідає міжнародному рівню стандартів якості й представлена сучасною програмою безперервної прогресуючої освіти з використанням новітніх технологій та технічних засобів навчання: високоякісної комп'ютерної графіки, відеофільмів зі звуковим супроводженням, компакт-дисків і касет, кафедральних інтернет-сайтів тощо.

Викладання іноземними мовами здійснюється провідними вченими університету та молодими викладачами, що вільно володіють англійською та французькою мовами.

Вже п'ять років усі дисципліни «Навчального плану підготовки лікарів медичних факультетів у вищих державних медичних закладах освіти України» забезпечуються в повному обсязі підготовленими співробітниками університету навчально-методичними матеріалами (тексти лекцій, методичні рекомендації для викладачів та студентів, навчальні посібники як з грифом ЦМК МОЗ України, так і для університетського користування, атласи, щоденники виробничої практики, ілюстровані альбоми для практичних занять, таблиці, слайди, кодограми, банк тестових завдань тощо) англійською та французькою мовами.

Була проведена університетська навчально-методична конференція з питань викладання іноземними мовами. Вона дала змогу викладачам не тільки спілкуватися, а й удосконалювати свою професійну майстерність.

Проведення занять зі студентами-іноземцями з усіх дисциплін англійською і французькою мовами дає можливість залучити більше студентів для навчання саме в нашому університеті, підвищує значущість іноземних мов у міжнародному спілкуванні, покращує успішність студентів, скорочує термін навчання у зв'язку зі зникненням потреби навчання на підготовчому факультеті. А це, в свою чергу, полегшує процес навчання студентів-іноземців за рахунок збереження шкільних знань. Після закінчення університету, вони мають можливість здійснювати післядипломну освіту в університетах і клініках Європи.

Викладання іноземними мовами набуває концептуального значення та підвищує престиж Одеського державного медичного університету не лише в Україні, а й за кордоном.

РЕАЛІЗАЦІЯ НЕПІДГОТОВЛЕНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В ГРУПАХ ЕЛЕКТИВУ

Войткевич Н. І., Рак О. М.

Буковинська державна медична академія

Вивчення іноземної мови на рівні вільного володіння нею як у побутовому, так і фаховому оточенні передбачає і вимагає системності, послідовності, використання апробованих сучасних ефективних прийомів і методів для досягнення бажаного результату. Залучення студентів до

СЕКЦІЯ 5

Подальша реалізація мовної політики у сфері охорони здоров'я та
підготовки медичних і фармацевтичних кадрів
Середа, 5 листопада 2003 року, 15.30–18.30

Місце проведення: аудиторія № 1 УЛК (пр. Леніна, 4)

Керівники: проф. Ю.І. Бажора, доц. Л.В. Фоміна, доц. І.Р. Іоненко

Секретар: О.В. Самолисова

1. Українська мова у світлі цифр (за матеріалами соціологічного опитування студентів-медиків)

Білокопенко С.П.

Одеський державний медичний університет

2. Актуальні проблеми вивчення української мови у медичному університеті

Білик В.В.

Одеський державний медичний університет

3. З досвіду вдосконалення мовної культури студентів медичного ВНЗ

Леценко Т.О.

Українська медична стоматологічна академія (м. Полтава)

4. Мовленнєва діяльність на заняттях з української мови для іноземних студентів-медиків та її виховне значення

Самолисова О.В.

Харківський державний медичний університет

5. Про мовну підготовку майбутніх лікарів як невід'ємну частину їхньої професійної підготовки

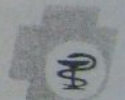
Філатова І.І., Звягіна В.Ф., Зайцева С.М., Плахотнік А.М.

Луганський державний медичний університет

6. Методологічні особливості проведення практичних занять з ділової української мови зі студентами-іноземцями

Фоміна Л.В., Калініченко О.В.

Харківський державний медичний університет

7. Роздуми щодо організації навчання мовленню студентів-першокурсників у медичному ВНЗ

Шалаєва Г.В., Томко І.Є.

Буковинська державна медична академія

8. Мовний суржик і гіперукраїнізація

Яворський О.Г.

Львівський державний медичний університет ім. Данила Галицького

9. Узагальнюючий досвід викладання на іноземних мовах студентам-іноземцям

Бажора Ю.І., Піонтковська М.Б., Чернецька О.В., Пащенко Т.І.

Одеський державний медичний університет

10. Психологічні аспекти навчання іноземним мовам в після-дипломній освіті

Давидов В.Б., Давидова Ж.В., Храброва І.О.

Харківська медична академія післядипломної освіти

Національний університет внутрішніх справ

11. Проблеми викладання медичної термінології в сучасних умовах

Іоненко І.Р.

Харківський державний медичний університет

12. Ключові завдання практичного навчання іноземної мови у вищих медичних навчальних закладах України

Попович О.С.

Одеський державний медичний університет

13. Самостійна робота студентів-медиків в процесі вивчення іноземної мови

Рузін І.Г.

Харківський медичний університет

14. Формування лексичної ланки іномовного мовленнєвого механізму у студентів медичного ВНЗ

Волкова Г.К.

Запорізький державний медичний університет

15. Культура фахового мовлення як складова підготовки медичних кадрів на сучасному етапі

Супруненко Г.С.

Харківський державний медичний університет

Обговорення доповідей

